

Eluned Morgan AS/MS
Y Gweinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol
Minister for Health and Social Services

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Russell George AS
Cadeirydd, y Pwyllgor Iechyd a Gofal Cymdeithasol

Huw Irranca-Davies AS
Cadeirydd, y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad

Peredur Owen Griffiths AS
Cadeirydd, y Pwyllgor Cyllid

30 Mehefin 2023

Annwyl Gydweithiwr

Bil Caffael y Gwasanaeth Iechyd (Cymru) – Cyfnodau Craffu 2 a 3 y Senedd

Rwy'n ysgrifennu atoch i roi'r wybodaeth ddiweddaraf ichi am gynnydd Bil Caffael y Gwasanaeth Iechyd (Cymru) ("y Bil"), ac i roi gwybodaeth ychwanegol i gefnogi nifer o argymhellion neu welliannau a godwyd gan Aelodau'r Pwyllgor wrth graffu ar y Bil.

1. Cynnydd Bil Caffael y Gwasanaeth Iechyd (Cymru) a'r rhyngberthynas â Bil Caffael Llywodraeth y DU.

Mae adran 2 o'r Bil yn diwygio Deddf Caffael 2023 (mae'r Bil yng nghramau olaf y broses graffu seneddol ar hyn o bryd), drwy fewnosod adran newydd i alluogi Gweinidogion Cymru i ddatgymhwyso darpariaethau'r Ddeddf honno a fyddai fel arall yn berthnasol i gaffael gwasanaethau a ddarperir fel rhan o'r gwasanaeth iechyd yng Nghymru. Mae adran 3 o'r Bil yn mewnosod adran newydd (10A) yn Neddf y Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Cymru) 2006 sy'n caniatáu i ddarpariaeth amgen gael ei gwneud mewn perthynas â chaffael gwasanaethau iechyd y GIG yng Nghymru.

Dim ond nawr mae Bil Caffael Llywodraeth y DU yn dechrau ar y cam craffu olaf yn Nhŷ'r Cyffredin a Thŷ'r Arglwyddi. Mae'n cymryd mwy o amser nag a ragwelwyd yn wreiddiol pan geision ni gyflwyno'r Bil drwy amserlen garlam yn ôl ym mis Chwefror eleni. Roedd ein hamserlen ar y pryd yn seiliedig ar yr amserlen wreiddiol ar gyfer y Bil Caffael. Byddai hyn wedi golygu y byddai wedi cwblhau'r cyfnodau craffu seneddol ac wedi cael Cydsyniad Brenhinol ddiwedd y Gwanwyn eleni. Er y bu llithriant yn yr amserlen, roeddem yn obeithiol y byddai'r broses wedi'i chwblhau cyn toriad haf y Senedd. Fodd bynnag, mae hyn bellach yn edrych yn annhebygol iawn ac, yn anffodus, mae hyn yn amharu ar amseru a chynnydd y Bil.

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Gohebiaeth.Eluned.Morgan@llyw.cymru
Correspondence.Eluned.Morgan@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Nid yw'r darpariaethau terfynol a threfn y Bil Caffael wedi'u 'setlo' ar hyn o bryd, ac maent yn dal i fod yn destun newidiadau cyn symud tuag at gael Cydsyniad Brenhinol. Yn ymarferol, gallai'r cyfnodau olaf hyn gymryd sawl wythnos arall ac nid oes dyddiad wedi'i nodi ymlaen llaw ar gyfer eu cwblhau; sy'n golygu nad oes dyddiad terfynol eto ar gyfer cwblhau'r Bil Caffael.

Mae angen setlo'r Bil Caffael er mwyn hwyluso nifer fach o ddiwygiadau rhifiadol technegol i Fil Caffael y Gwasanaeth Iechyd yn dilyn newidiadau a fu i'r Bil Caffael ers cyflwyno Bil Caffael y Gwasanaeth Iechyd ym mis Chwefror. Mae'r rhain yn ymwneud â rhifo'r pŵer datgymhwyso, fel y nodir uchod, gan sicrhau ei fod yn dilyn yn union ar ôl y pŵer tebyg i Weinidogion y Goron yn Lloegr; a sicrhau bod diwygiadau canlyniadol eraill yn cael eu cynnwys yn y lle iawn a bod y croesgyfeiriadau yn gywir.

Mae trafodion Cyfnod 3 y Bil wedi'u trefnu i gael eu cynnal yn y Senedd ar 11 Gorffennaf ar hyn o bryd; sy'n golygu bod angen setlo'r Bil Caffael cyn y dyddiad hwnnw. Gan ei bod yn fwyfwy annhebygol y bydd hyn yn digwydd erbyn 11 Gorffennaf, rwyf bellach yn cynnig bod y gwaith craffu Cyfnod 3 a Chyfnod 4 ar y Bil yn cael ei ohirio tan ar ôl toriad haf y Senedd. Bydd hyn yn caniatáu digon o amser ar gyfer setlo'r Bil Caffael, ac felly yn caniatáu ar gyfer sicrhau rhifo cywir o fewn Bil Caffael y Gwasanaeth Iechyd cyn cynnal unrhyw drafodion craffu pellach yn y Senedd.

Rwy'n ymwybodol y bydd Aelodau efallai'n teimlo'n siomedig, fel minnau, gyda'r oedi yng nghynnydd y Bil, yn enwedig ar ôl cytuno i'm cais am Fil llwybr carlam yn ystod y cyfnod cyflwyno. Fodd bynnag, rwy'n siŵr y byddant yn deall y sefyllfa a'i bod allan o'n dwylo ni; ond rwy'n dal i gredu mai dyma'r dull gorau o sicrhau bod y Bil yn gywir, cyn cwblhau proses graffu'r Senedd.

Bydd fy swyddogion a minnau yn parhau i fonitro cynnydd y Bil Caffael yn ofalus a byddaf yn cysylltu â'r Llywydd a'r Pwyllgor Busnes i gytuno ar ddyddiad diwygiedig ar gyfer trafodion Cyfnod 3 a 4 ar ôl toriad yr haf.

Yn y cyfamser, bydd fy swyddogion yn bwrw ymlaen â chyflwyno'r Memorandwm Esboniadol a'r Nodiadau Esboniadol diwygiedig yn unol â Rheol Sefydlog 26.28, sy'n ei gwneud yn ofynnol inni osod y ddogfennaeth o leiaf 5 diwrnod gwaith cyn trafodion cyfnod 3.

2. Gwybodaeth ychwanegol mewn ymateb i argymhellion neu welliannau a godwyd gan Bwyllgorau.

Yn ystod gwaith craffu'r Bil yn y Senedd, ymrwymais i ddarparu ymateb ysgrifenedig i nifer o faterion a godwyd gan y pwyllgorau craffu. Mae'r wybodaeth ychwanegol hon i'w gweld yn **Atodiad A**.

Unwaith eto, hoffwn fanteisio ar y cyfle hwn i ddiolch unwaith eto i'r tri Phwyllgor am graffu ar y Bil a'i ddogfennaeth ategol.

Yn gywir,

Eluned Morgan AS/MS

Y Gweinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol
Minister for Health and Social Services

ATODIAD A**GWYBODAETH YCHWANEGOL MEWN YMATEB I ARGYMHELLION NEU WELLIANNAU – BIL CAFFAEL Y GWASANAETH IECHYD (CYMRU).****1. *Argymhelliad 6 o adroddiad craffu cyfnod 1 y Pwyllgor Iechyd a Gofal Cymdeithasol – mewn perthynas â sicrhau bod dull gweithredu, ac unrhyw ofynion, cyfundrefn gaffael newydd y gwasanaeth iechyd yn cael eu cyfleu'n effeithiol ac yn hygyrch i'r holl randdeiliaid perthnasol.***

Yn ystod y ddadl ar yr Egwyddorion Cyffredinol, nodais fy mod yn hapus i dderbyn yr argymhelliad hwn. Ymrwymais i roi rhagor o fanylion i'r Pwyllgor ar sut y byddwn yn sicrhau yr ymgysylltir yn effeithiol â rhanddeiliaid wrth weithredu trefn gaffael newydd arfaethedig y gwasanaeth iechyd.

Bydd fy swyddogion yn llunio cynllun cynhwysfawr ar gyfer ymgysylltu â rhanddeiliaid fel rhan o ddatblygu rheoliadau'r dyfodol, y canllawiau statudol a gweithredu'r drefn gaffael newydd arfaethedig. Bydd y cynllun hwn yn adeiladu ar yr ymgysylltu cychwynnol a wnaed hyd yma â rhanddeiliaid wrth baratoi'r Bil a'i nod fydd ceisio ymgysylltu'n rhagweithiol â rhanddeiliaid, grwpiau ac unigolion perthnasol a fydd yn cael eu heffeithio gan weithrediad trefn gaffael newydd y gwasanaeth iechyd.

Mewn perthynas ag egwyddorion gweithredol rheoliadau'r dyfodol a chanllawiau statudol ategol, rhagwelir y bydd yr ymgysylltu'n cael ei gynnal ar ffurf cyfarfodydd un i un gyda grwpiau rhanddeiliaid priodol i godi ymwybyddiaeth o'r cynigion. Bydd yr ymgysylltiad rhagweithiol hwn yn cael ei gefnogi gan ymgynghoriad cyhoeddus ffurfiol am 12 wythnos ar yr egwyddorion gweithredol yn dilyn prosesau ymgynghori cyhoeddus sefydledig Llywodraeth Cymru.

Mewn perthynas â chyfathrebu gweithredu'r drefn newydd arfaethedig, bydd fy swyddogion yn gweithio gyda'r awdurdodau perthnasol i ddarparu hyfforddiant ar ofynion gweithredol y drefn newydd arfaethedig. Rhagwelir y bydd hyn yn cael ei wneud mewn partneriaeth â thimau caffael GIG Cymru ac awdurdodau lleol Cymru, a'i gyflwyno dros sawl mis, cyn i'r drefn newydd ddod i rym. Wrth wneud hyn, mae fy swyddogion hefyd yn ymwybodol y bydd angen cyd-fynd â hyfforddiant a gynlluniwyd gan yr Adran Iechyd a Gofal Cymdeithasol ar gyfer eu Cyfundrefn Dethol Darparwyr arfaethedig a hyfforddiant yn ymwneud â'r diwygiadau caffael ehangach o dan Fil Caffael Llywodraeth y DU a fydd yn cael ei arwain gan swyddogion yn Is-adran Caffael Corfforaethol Llywodraeth Cymru, mewn partneriaeth â Swyddfa Cabinet Llywodraeth y DU.

2. *Argymhelliad 7 o adroddiad craffu cyfnod 1 y Pwyllgor Iechyd a Gofal Cymdeithasol ac Argymhelliad 4 o adroddiad craffu cyfnod 1 y Pwyllgor Cyllid – mewn perthynas â monitro ac adolygu gweithrediad y Bil.*

Yn ystod y ddadl ar yr Egwyddorion Cyffredinol, nodais fy mod yn hapus i dderbyn y ddau argymhelliad uchod o ran adolygu effeithiolrwydd y drefn gaffael newydd yn y dyfodol ac ymrwymais i gynnwys darpariaethau yn y canllawiau statudol i fonitro effeithiolrwydd y drefn newydd arfaethedig. Ymrwymais hefyd i ysgrifennu at y Pwyllgorau craffu i nodi ein dull arfaethedig.

Yn y trafodion pwyllgor craffu cyfnod 2, cyflwynwyd gwelliant gan Gareth Davies AS ar ffurf Gwelliant 10 i adolygu effeithiolrwydd y Ddeddf. Er fy mod yn derbyn egwyddor y gwelliant a gynigiwyd, nid oeddwn yn gallu derbyn y gwelliant fel y'i drafftwyd. Roedd dau reswm dros hyn - yn gyntaf, byddai'r gwelliant fel y'i drafftwyd yn adolygu dwy ddarpariaeth sy'n diwygio

dau ddeddfwriaeth arall ac felly ni fyddai'n arbennig o effeithiol o ran monitro effeithiolrwydd y Ddeddf. Yn ail, roedd angen i ni gofio bod angen hyblygrwydd mewn unrhyw gyfnod adolygu arfaethedig i gyd-fynd â'r cyfnodau adolygu y bydd yr Adran Iechyd a Gofal Cymdeithasol yn eu gweithredu ar gyfer eu Cyfundrefn Dethol Darparwyr arfaethedig.

Gan gydnabod egwyddor y gwelliant arfaethedig, yn ystod trafodion cyfnod 2 cynigiais weithio gyda Gareth Davies AS i ddod o hyd i ateb derbynol sy'n cynnwys darpariaeth adolygu ar wyneb y Bil y gellir ei gynnwys yn ystod gwaith craffu Cyfnod 3.

3. Cynnwys defnyddwyr gwasanaethau mewn penderfyniadau caffael

Yn y trafodion pwyllgor craffu cyfnod 2, cyflwynwyd gwelliant gan Rhun ap Iorwerth AS ar ffurf Gwelliant 14 mewn perthynas â 'sichrau cyfranogiad pobl y bwriedir i'r gwasanaethau neu'r nwyddau fod o fudd iddynt'.

Er fy mod yn cydnabod pwysigrwydd sichrau bod gwasanaethau iechyd yn diwallu anghenion defnyddwyr gwasanaethau, nid oeddwn yn gallu derbyn y gwelliant hwn gan fy mod yn credu y byddai gosod darpariaeth ar wyneb y Bil i ymgynghori â defnyddwyr gwasanaethau (a allai mewn theori ymestyn at geisio barn defnyddwyr gwasanaethau ar ddyfarnu contractau i ddarparwyr gwasanaethau unigol) yn anymarferol ac yn rhy feichus. Byddai darpariaeth o'r fath hefyd yn dyblygu swyddogaeth y corff annibynnol newydd ei sefydlu, Llais, a'i rôl i gasglu barn a phrofiadau defnyddwyr gwasanaethau i siapio darpariaeth y gwasanaeth iechyd yng Nghymru.

At hynny, mae Adran 15 o Ddeddf Iechyd a Gofal Cymdeithasol (Ansawdd ac Ymgysylltu) (Cymru) 2020 eisoes yn gwneud darpariaeth i alluogi Llais (yn ei rôl fel Corff Llais y Dinesydd) i gyflwyno sylwadau i 'awdurdodau lleol a chyrrff GIG Cymru' mewn perthynas â darparu gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol. Byddai hyn yn cynnwys sylwadau ynghylch sut y mae gwasanaethau o'r fath yn cael eu caffael.

Felly, mae mecanwaith statudol eisoes ar waith i sichrau bod awdurdodau perthnasol yn cael gwybod am farn defnyddwyr gwasanaethau a bod rhaid iddynt roi sylw i'r safbwyntiau hynny. Mae hyn yn cael ei ategu gan y Canllawiau Statudol ar Sylwadau a wnaed gan Gorff Llais y Dinesydd – mae dolen i'r rhain [yma](#).

Er mwyn peidio â dyblygu swyddogaethau statudol Llais, byddaf yn sichrau bod croesgyfeirio addas at Llais yn y canllawiau statudol a fydd yn cyd-fynd â'r rheoliadau yn y dyfodol a gweithrediad cyfundrefn gaffael newydd arfaethedig y gwasanaeth iechyd.